

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ในสังคมปัจจุบันจะเห็นได้ว่าจำนวนของประชากรชายมีน้อยกว่าจำนวนประชากรหญิง ไม่ว่าจะเป็นส่วนไหนของโลกนี้ก็มีการพบว่าจำนวนผู้หญิงมีมากกว่าจำนวนผู้ชาย ซึ่งจากการสำรวจสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2553 ปรากฏว่าประเทศไทยมีประชากรหญิง 32.4 ล้านคน และชาย 32.1 ล้านคน (ร้อยละ 49.0) หรือคิดเป็นอัตราส่วนเพศ (ชายต่อหญิง 100 คน) เป็นร้อยละ 96.2 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554.:5)

เช่นเดียวกันก็ได้ปรากฏในประเทศฝรั่งเศสว่ามีจำนวนประชากรหญิงมากกว่าประชากรชาย ซึ่งได้รับการยืนยันจากซินาร์ (Sinar) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝรั่งเศสได้กล่าวไว้โดยมีใจความว่า “ในประเทศฝรั่งเศสมีประชากรหญิงที่ยังไม่แต่งงานจำนวนประมาณ 1,500,000 คน เนื่องจากผู้ชายในฝรั่งเศสเลือกมีภรรยาเพียงแค่มคนเดียว...” (Bunaydir Bin Muqbil al-Haysūniy, nd.:19) และมีการยืนยันว่าสตรีที่ครองตัวเป็นโสดในประเทศอังกฤษมีจำนวนมากเนื่องจากจำนวนผู้ชายมีน้อย ดังที่จอร์จ (George) นักวิชาการในประเทศอังกฤษได้กล่าวไว้โดยมีใจความว่า “กฎหมายข้อห้ามการมีภรรยาหลายคนในประเทศอังกฤษนั้นก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อบรรดาสตรีเป็นล้านคน เนื่องจากทำให้พวกนางกลายเป็นสาวโสดที่มีอายุ ไม่มีสามี ทำให้ความสาวร่วงโรยไปตามอายุขัยโดยไร้ประโยชน์ ไม่สามารถมีลูกได้อีก” (Bunaydir Bin Muqbil al-Haysūniy, nd.:19)

หญิงชาวอังกฤษเจ้าของบทความในหนังสือพิมพ์ “London Truth” เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ “Lagos Weekly and Kurds” ประจำวันที่ 20/4/1901 ได้กล่าวไว้โดยมีใจความว่า “การจำกัดแค่นี้ (มีภรรยาแค่มคนเดียว) เป็นต้นเหตุทำให้ผู้หญิงส่วนใหญ่ไม่มีที่พึ่ง จนอาจจะทำให้เธอกลายเป็นสมบัติของผู้ชายที่ไม่ดีได้ ดังนั้นปัญหาความรุนแรงก็จะเกิดขึ้นตามมาหากไม่มีการอนุญาตให้ผู้ชายมีภรรยาหลายคน (เพราะเป็นการปิดโอกาสไม่ให้ผู้ชายที่สมควรรับผิดชอบผู้หญิงที่ยังไม่แต่งงาน)” (Ahmad al-Huṣūnī, 1990.:30-31)

Mustafa al-Siba'iyy นักวิชาการฟิสิกส์ ได้กล่าวไว้โดยมีใจความว่า “มีการเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์เล่มหนึ่งว่าทางรัฐบาลเยอรมันได้ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสภาอุละมาอ์อัล-อัศฮ์ร (مشيخة الأزهر) เพื่อส่งตัวแทนอุละมาอ์ในการร่วมสัมมนากับอุละมาอ์อัล-อัศฮ์รเรื่องกฎหมายอิสลามเกี่ยวกับสตรีและการมีภรรยาหลายคนในกฎหมายอิสลาม เพื่อกำหนดกฎหมายในรัฐธรรมนูญของเยอรมันในการอนุญาตให้มีภรรยาหลายคนได้ เนื่องจากเห็นว่าการมีภรรยา

หลายคนนั้นเป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาการเพิ่มจำนวนของผู้หญิงในประเทศ” (Mustafa al-Siba'iyy, 1999.:63-64)

ซึ่งทั้งหมดที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้สอดคล้องกับคำบอกกล่าวของท่านเราะฮูล ในอัลหะดีษว่า

((إِنَّ مِنْ أَسْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يُرْفَعَ الْعِلْمُ ، وَيَظْهَرَ الْجُهْلُ ، وَيَفْشُو الرِّثَاءُ ،
وَيُشْرَبَ الْخَمْرُ ، وَيَذْهَبَ الرَّجَالُ ، وَتَبْقَى النِّسَاءُ ، حَتَّى يَكُونَ لِحُمَيْسِينَ
امْرَأَةٌ قَيْمٌ وَاحِدٌ))

(أخرجه البخاري : 81)

ความว่า “แท้จริงสัญญาณส่วนหนึ่งของวันสิ้นโลกคือความรู้ที่ถูกยกขึ้นไป ความไม่รู้จะปรากฏอย่างชัดเจน การผิดประเวณีทำการอย่างแพร่หลาย มีการดื่มสุรา(ระบาคในสังคม) เพศชายจะน้อยลง และเพศหญิงจะเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งผู้หญิงห้าสิบคนต่อผู้ชายเพียงหนึ่งคน”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy :81)

ผู้หญิงจำนวนมากจึงต้องขาดที่พึ่งและผู้ดูแลที่จะคอยให้ความช่วยเหลือ จากสภาพความเป็นจริงดังกล่าวทำให้ผู้หญิงมีสองทางเลือก คือครองตัวอยู่คนเดียวหรือเลือกอยู่ภายใต้ความคุ้มครองของผู้อื่นอย่างมีเกียรติ ซึ่งอิสลามสนับสนุนให้ผู้หญิงเลือกทางที่สองมากกว่า เนื่องจากจะทำให้สังคมเกิดความมั่นคงและมีศีลธรรม การมีภรรยาหลายคนในสถานการณ์ดังกล่าวเป็นหนทางที่ดีที่สุด ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการของผู้หญิงที่ต้องการมีผู้คุ้มครองและดูแลอย่างใกล้ชิด (มุฮัมมัดซาคี เจ๊ะหะ, 2011.:83)

จอร์จ สก็อต (George Scott) ได้กล่าวไว้โดยมีใจความว่า “เนื่องจากว่ามีการเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วของหญิงในศตวรรษนี้ ทำให้ชายจำนวนมากมีภรรยาเกินกว่าหนึ่งคน” (มุฮัมมัดซาคี เจ๊ะหะ, 2011:106)

สังคมทั่วไปมองว่าการมีภรรยาหลายคนนั้นคือหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาหลายๆอย่างด้วยกัน เช่น ปัญหาความรุนแรงภายในครอบครัว ปัญหามีลูกมาก ปัญหาความจน ปัญหาลูกเสียคน และยังเป็นสาเหตุที่ทำให้สังคมเสื่อมทราม ซึ่งเกิดแนวคิดนี้ขึ้นเนื่องจากการโจมตีอย่างรุนแรงในเรื่องของการมีภรรยาหลายคน เพราะขาดความรู้ความเข้าใจหรือมีความเข้าใจในเรื่องนี้อย่างไม่ถูกต้อง และเพราะการรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการมีภรรยาหลายคนจากผู้ที่ไม่ประสงค์ดีหรือมือคดต่ออิสลามที่มีแนวคิดจะล้างสมอบมุสลิมนั่นเอง

แต่ถ้ามองอีกแง่หนึ่งอย่างเป็นกลาง หากบัญญัติให้ผู้ชายสามารถมีภรรยาแต่คนเดียวนั้นเป็นสิ่งที่ขัดกับความจริงและความเป็นไปของสังคม เนื่องจากได้รับการยืนยันจากท่านเราะสูล ﷺ ในอัลหะดีษที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้นนั้นว่าโลกนี้มีจำนวนผู้หญิงมากกว่าจำนวนผู้ชาย

อีกทั้งการมีภรรยาหลายคนนั้นจะทำให้กำเนิดประชาชาติมากขึ้น และแน่นอนว่าจำนวนคนจะมากขึ้นมาได้้นอกจากด้วยการแต่งงานเท่านั้น ท่านเราะสูล ﷺ ได้กล่าวว่า

((تَزْجُوا الْوُدُودَ الْوُلُودَ؛ فَإِنَّ مَكَاتِرَ بَكْمِ الْأُمَمِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ))

(أُخْرَجَ أَبِي دَاوُدَ : 3050)

ความว่า “จงแต่งงานกับสตรีที่พวกเจ้าพึงปรารถนา สตรีที่สามารถมีบุตรมาก เพราะแท้จริงฉันทภาควมิใจกับ(จำนวนอันมากมายของ)พวกท่านต่อหน้าประชาชาติอื่นในวันกิยามะฮ์”

(บันทึกโดย Abu Daud :3050)

ดังนั้นอัลลอฮ์ ﷻ จึงบัญญัติให้ผู้ชายสามารถแต่งงานกับผู้หญิงได้ถึงสี่คนถ้าหากเขามีความสามารถ เพราะอัลลอฮ์ทรงรู้ดีว่า “การจำกัดให้ผู้ชายมีภรรยาเพียงคนเดียวนั้นไม่สามารถที่จะทำได้ในทางปฏิบัติ” (Zakir Naik, nd.:4-7)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

﴿ وَإِنْ حِفْظُهُمْ إِلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَتًى وَثَلَاثَ وَرَبَاعَ فَإِنْ حِفْظُهُمْ إِلَّا تَعَدَّلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ذَٰلِكَ أَرْذَىٰٰٓ إِلَّا تَعُولُوا ﴾

(النساء: 3)

ความว่า “และหากพวกเจ้าเกรงว่าจะไม่สามารถให้ความยุติธรรมในบรรดาเด็กกำพร้าได้ ก็จงแต่งงานกับผู้ที่ดีแก่พวกเจ้าในหมู่สตรี สองคนหรือสามคนหรือสี่คน แต่ถ้าพวกเจ้าเกรงว่าพวกเจ้าจะให้ความยุติธรรมไม่ได้ ก็จงมีแต่หญิงเดียวหรือไม่ก็หญิงที่มีมือขวาของพวกเจ้าครอบครองอยู่ นั้นเป็นสิ่งที่ใกล้ยิ่งกว่าในการที่พวกเจ้าจะไม่ล่าเอียง”

(อันนิสาฮ์: 3)

บุнайดีร์ บิน มุกบิล (Bunaidir Bin Muqbil al-Haysūniy) ได้กล่าวไว้โดยมีใจความว่า “คำว่า ¹خوف (คิฟตุม) อุละมาอ์ได้อธิบายว่าหมายถึง “อัลคอซยะฮ์” คือความกลัว และอุละมาอ์บางท่านได้อธิบายว่าหมายถึง “อัลอิลมุ” คือการรู้ กล่าวคือ หากพวกเจ้ารู้” (Bunaidir Bin Muqbil al-Haysūniy, nd.:8-9)

อัลกูรฏูบียได้กล่าวไว้โดยมีใจความว่า “แท้จริงแล้วความหมายของคำว่า “กลัว” ในอายะฮ์นี้ คือการคาดการณ” (al-Qurtubiy, 1964.:24/517)

ดังนั้นความหมายของอายะฮ์นี้จึงหมายถึง “พวกเจ้าสามารถแต่งงานได้สี่คน แต่หากพวกเจ้าคิดว่าไม่มีความสามารถให้ความยุติธรรมระหว่างพวกนาง ก็จงแต่งงานแค่สามคน และหากพวกเจ้าคิดว่าไม่มีความสามารถให้ความยุติธรรมระหว่างพวกนาง ก็จงแต่งงานแค่สองคน และหากพวกเจ้าคิดว่าไม่มีความสามารถให้ความยุติธรรมระหว่างพวกนาง ก็จงแต่งงานแค่หนึ่ง” (Bunaidir Bin Muqbil al-Haysūniy, nd.:8-9)

ตัวบทอัลกูรอานดังกล่าวบ่งบอกถึงการอนุญาตให้ผู้ชายมีภรรยาได้หลายคนตามหลักบทบัญญัติอิสลาม ซึ่งมุสลิมชายสามารถแต่งงานกับผู้หญิงหนึ่งคน สองคน สามคน หรือสี่คน การจำกัดให้มีภรรยาได้แค่สี่คนในอิสลามนั้น เหตุผลเพราะอิสลามป้องกันมิให้ผู้ชายมีภรรยาเกินกว่านั้น ดังที่เคยเกิดขึ้นในสมัยญาฮิลียะฮ์² ซึ่งท่านเราะฮ์ลุล ﷺ ได้เคยรับสั่งเสาะหาบะฮ์ ﷺ ในเรื่องนี้ไว้ในหะดีษ

عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ، ((أَنَّ غَيْلَانَ بْنَ سَلَمَةَ التَّقْفِيَّ، أَسْلَمَ وَلَهُ عَشْرُ نِسْوَةٍ فِي الْجَاهِلِيَّةِ فَأَسْلَمْنَا مَعَهُ فَأَمَرَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَتَخَيَّرَ أَرْبَعًا مِنْهُنَّ .))

(أخرجه الترمذي: 1128)

ความว่า “จากท่านอิบนุมุรกรกล่าวไว้ว่า ซ็อยลาน บิน สะละมะฮ์ อัยยะเกาะฟีย ได้เข้ารับอิสลามในขณะที่เขามีภรรยาสิบคนในสมัยญาฮิลียะฮ์ และพวกนางทั้งหมดได้เข้ารับอิสลามพร้อมกับเขา ท่านเราะฮ์ลุล ﷺ จึงสั่งให้เขาเลือกสี่คนจากพวกนางทั้งหมด”

(บันทึก โดย al-Tirmidhiy: 1128)

¹ มาจากคำว่า خوف (เคาฟ) แปลว่า กลัว

² สมัยญาฮิลียะฮ์หมายถึง ความไม่รู้เรื่องในศาสนาและหลงทางของชาวอาหรับสมัยก่อนอิสลาม (Mujjam al-Wasit, nd.:144)

ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์จากนักบูรพาคติ และได้กล่าวหาที่จัดระบบการปกครองของอิสลามในเรื่องนี้ เพื่อสร้างความคลางแคลงใจและความเกลียดชังต่ออิสลาม ซึ่งนักบูรพาคติมองว่าการอนุญาตให้ผู้ชายสามารถมีภรรยาหลายคนในอิสลามนั้นเป็นการไม่ให้เกียรติและลดทอนความสำคัญของสตรี แนวคิดนี้ถูกยอมรับโดยมุสลิมบางกลุ่มที่มีอคติต่อการบัญญัตินี้ ซึ่งบางครั้งการยอมรับแนวคิดนี้มาจากผู้ที่ไม่มีความรู้ข้อเท็จจริงในอิสลามและบางครั้งการยอมรับนี้ก็มาจากผู้ที่รู้ข้อเท็จจริงและรู้หิกมะฮ์ของการอนุญาตให้มีภรรยาหลายคนในอิสลามด้วยซ้ำ พวกเขาเหล่านี้ก็เปรียบเสมือนแขนขาของศรัทธอิสลามที่ช่วยทำหน้าที่ล้างสมองให้คนหลงผิดและสร้างพินนะฮ์ที่ยิ่งใหญ่ (Abdullah Nasih Elwan, n.d.:4-5)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าอิสลามสนับสนุนและส่งเสริมการมีภรรยาหลายคน แน่นนอนว่าสิ่งที่อิสลามส่งเสริมให้กระทำนั้นย่อมมีผลดีและเป็นประโยชน์ต่อประชาชาติมุสลิมทุกคน ซึ่งการอนุญาตให้มีภรรยาหลายคนในอิสลามนั้นจะทำให้มุสลิมและสังคมมุสลิมโดยรวมได้รับหิกมะฮ์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ทั้งนี้หากการอยู่ร่วมกันของบรรดาครอบครัวที่มีภรรยาหลายคนเหล่านั้นได้ปฏิบัติตามหน้าที่และให้สิทธิแก่คนในครอบครัวตามที่อิสลามได้สั่งใช้แต่อาจจะมีบางครอบครัวที่ไม่สามารถใช้ชีวิตในครอบครัวที่มีภรรยาหลายคนอย่างมีความสุขได้ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ซึ่งจากการตั้งข้อสังเกตในพื้นที่ที่ผู้วิจัยอาศัยอยู่ จะมีบางครอบครัวที่มีภรรยาหลายคนสามารถใช้ชีวิตอย่างปกติสุขได้ ในขณะที่บางครอบครัวนั้นก็ประสบกับปัญหา

ดังนั้นจากเหตุผลดังกล่าวนี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “หิกมะฮ์ของการมีภรรยาหลายคนตามหลักกฎหมายอิสลาม และการนำไปใช้ของครอบครัวมุสลิมในจังหวัดนราธิวาส”

1.2 อัลกุรอาน อัลหะดีษ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องหิกมะฮ์ของการมีภรรยาหลายคนตามหลักกฎหมายอิสลาม และการนำไปใช้ของครอบครัวมุสลิมในจังหวัดนราธิวาสนั้น ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเนื้อหาจากแหล่งต่างๆดังต่อไปนี้

1.2.1 อัลกุรอาน

อัลกุรอานที่บัญญัติให้ผู้ชายสามารถมีภรรยาได้หลายคนมีอยู่ 2 อายะฮ์ด้วยกัน

1.2.1.1 อัลลอฮ์บัญญัติให้มีการแต่งงานกับผู้หญิงได้ถึงสี่คนถ้าหากผู้ชายมีความสามารถ ดังที่ได้อธิบายไว้ในอัลกุรอาน อายะฮ์ที่ 3 ในสูเราะฮ์อันนิสาฮ์

³ หิกมะฮ์ (حكمة) หมายถึง วิทยาปัญญา, ผลดี, ประโยชน์

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ว่า

﴿ وَإِنْ حِفْظَكُمْ أَلَّا تُفْسِدُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ
مَثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ فَإِنْ حِفْظَكُمْ أَلَّا تَغْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ
ذَٰلِكَ أَذَىٰ أَلَّا تَعُولُوا ﴾

(النساء: 3)

ความว่า “ดังนั้นพวกเจ้าทั้งหลายจงแต่งงานกับผู้หญิงที่ดีแก่พวกเจ้า ในหมู่สตรีเพื่อเป็นภรรยาสำหรับพวกเจ้า สองคนหรือสามคนหรือสี่คน แต่ถ้าพวกเจ้าเกรงว่าพวกเจ้าจะให้ความยุติธรรมไม่ได้ ก็จงมีแต่ภรรยาคนเดียว หรือไม่ก็หญิงที่มีมือขวาของพวกเจ้าครอบครองอยู่ (ทาสหญิงที่พวกเจ้าครอบครองอยู่) นั่นเป็นสิ่งที่ใกล้ยิ่งกว่าในการที่พวกเจ้าจะไม่ลำเอียง”

(อันนิสาอ์: 3)

1.2.1.2 จากนั้นอัลลอฮ์ ﷻ ได้บอกกล่าวชี้แจงด้วยการปฏิเสธถึงความสามารถของผู้ชายในการจะทำให้ยุติธรรมระหว่างบรรดาสตรี พระองค์ได้ตรัสในอายะฮ์ที่ 129 สูเราะฮ์อันนิสาอ์

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ว่า

﴿ وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمَيْلِ
فَتَذَرُوهُنَّ كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴾

(النساء: 129)

ความว่า “และพวกเจ้าทั้งหลายจะไม่สามารถที่จะให้ความยุติธรรมในระหว่างบรรดาภรรยาได้เลย และแม้ว่าพวกเจ้าจะมีความปรารถนาอันแรงกล้าก็ตาม ดังนั้นพวกเจ้าจงอย่าเอียงไปหมด แล้วพวกเจ้าก็จะปล่อยให้บรรดานาง (ที่ถูกทอดทิ้ง) นั้นประหนึ่งผู้ที่ถูกแขวนไว้ และหากพวกเจ้าประนีประนอมกัน และมีความยำเกรงแล้ว แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงอภัยโทษ ผู้ทรงเมตตาเสมอ”

(อันนิสาอ์: 129)

1.2.1.3 หนึ่งในมาตรฐานของความยุติธรรมคือการเจตนา : การงานที่ดีย่อมขึ้นอยู่กับเจตนาที่ดีและการปฏิบัติที่ดีด้วย อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا ﴾

(النساء : 127)

ความว่า “และความดีใดๆที่พวกเขากระทำไปนั้น แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรู้ในความดีนั้น”

(อันนิสาอ์ : 127)

1.2.1.4 คาซังแรกของมาตรฐานของความยุติธรรมได้ให้ความกระจ่างด้วยอายะฮ์อัลกุรอานมหาบริสุทธิ์ คือการเจตนาที่ดีในการปฏิบัติย่อมเป็นที่รู้แก่อัลลอฮ์ ﷻ ซึ่งเจตนาที่ดีในที่นี้หมายถึง เจตนาที่มีเป้าหมายดี แล้วตามหลังด้วยการกระทำที่ดี ไม่สำคัญว่าหลังจากนั้นคนอื่นจะรู้หรือไม่รู้ว่าการกระทำดี เพียงพอแก่อัลลอฮ์ ﷻ เท่านั้น เพราะอัลลอฮ์ ﷻ นั้นรับรู้เจตนาที่ดีของมวลมนุษย์ ดังที่พระองค์ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

﴿ وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴾

(النساء : 128)

ความว่า “และหากพวกเจ้ากระทำดีและมีความยำเกรงแล้ว แท้จริงอัลลอฮ์นั้นทรงรู้อย่างถี่ถ้วนในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำกัน”

(อันนิสาอ์ : 128)

1.2.1.5 อัลลอฮ์ ﷻ ได้สั่งใช้มนุษย์ทุกคนให้มีความยุติธรรมต่อบรรดาภรรยาในทุกเรื่องด้วยความพยายาม นอกจากสิ่งที่เกิดความสามารถของมนุษย์จะควบคุม ซึ่งแน่นอนว่ามีมนุษย์บางคนปรารถนาที่จะภักดีต่อคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ แม้ในความเป็นจริงแล้วมีบางสิ่งบางอย่างในจิตใจที่เกิดความสามารถจะกระทำตามได้ก็ตาม และแน่นอนอีกว่าอัลลอฮ์ ﷻ ไม่บังคับให้กระทำในสิ่งที่เกิดความสามารถของบ่าวจะภักดีได้ อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

﴿ لَا يَكُفُّ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ﴾

(البقرة : 286)

ความว่า “อัลลอฮ์จะไม่ทรงบังคับชีวิตหนึ่งชีวิตใดนอกจากตามความสามารถของชีวิตนั้นเท่านั้น”

(อัลบะเกาะเราะฮ์ : 286)

1.2.1.6 อิมามชาฟีอี (al-Shāfi'iy) ได้กล่าวไว้ใจความว่า การให้ค่าอุปการะเลี้ยงดูต้องพิจารณาจากสถานภาพและฐานะของสามีเท่านั้น ดังนั้นการให้ค่าอุปการะเลี้ยงดูจำเป็นต้องให้เท่าๆกัน (Muhammad Bin Idrīs al-Shāfi'iy, 2001.:5/88)

โดยใช้หลักฐานจากอายะฮ์อัลกุรอานมาสนับสนุนดังนี้

﴿ لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ بِمَا آتَى
اللَّهُ...﴾

(الطلاق: 7)

ความว่า “ควรให้ผู้มีฐานะร่ำรวยจ่ายตามฐานะของเขา ส่วนผู้ที่การยังชีพของเขาเป็นที่คับแคบแก่เขาก็ให้เขาจ่ายตามที่อัลลอฮ์ทรงประทานมาให้แก่เขา...”

(อิฎฎอลา: 7)

1.2.1.7 มัซฮับหะนะฟีได้กล่าวไว้ใจความว่า การให้ค่าอุปการะเลี้ยงดูพิจารณาจากสถานภาพและฐานะของภรรยา ดังนั้นการให้ค่าอุปการะเลี้ยงดูแก่บรรดาภรรยาไม่จำเป็นจะต้องเท่าเทียมกัน เนื่องจากฐานะของภรรยาแต่ละคนนั้นแตกต่างกัน (al-Shawkānī, Muhammad Alī al- Shawkānī, 1993.:7/130)

โดยใช้หลักฐานจากอัลกุรอานดังนี้

﴿ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ...﴾

(البقرة: 233)

ความว่า “และหน้าที่ของพ่อเด็กนั้นคือปัจจัยยังชีพของพวกนางและเครื่องนุ่งห่มของพวกนาง...”

(อัลบะเกาะเราะฮ์ : 233)

คำว่า **مَعْرُوف** (Ma'arūf) คือ ความพอดีและพอเพียง เนื่องจากการให้ค่าอุปการะเลี้ยงดูนั้นเพื่อต้องการสนองต่อความจำเป็นของบรรดาภรรยาในการใช้จ่าย ดังนั้นการให้ค่าอุปการะก็ต้องเพียงพอต่อการใช้จ่ายของพวกนาง ซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่นางจะต้องใช้จ่ายด้วยเช่นกัน

1.2.1.8 สามีจำเป็นจะต้องให้ที่อยู่อาศัยแก่บรรดาภรรยา
อัลลอฮ์ ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

﴿ أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وَجْدِكُمْ ﴾

(الطلاق: 6)

ความว่า “จงให้พวกนางพำนักอยู่ ณ ที่พวกเจ้าพำนักอยู่ตามฐานะ
ของพวกเจ้า”

(อิฎฎาะลาห : 6)

1.2.1.9 สามีจะต้องให้ความเท่าเทียมกันในเรื่องการแบ่งเวรค้ำแรม
หนึ่งในสิทธิของภรรยาที่ควรจะได้รับจากสามีของนางคือ ความเท่าเทียมของการ
แบ่งเวรค้ำแรม (ถึงแม้ว่าสามีจะป่วยก็ตาม) เพื่อให้การแบ่งเวรค้ำแรมนั้นมีความเท่าเทียมกันทุก
คนในบรรดาภรรยาทั้งหมด เนื่องจากเป้าหมายของการแบ่งเวรค้ำแรมคือเพื่อเพิ่มพูนความรักใคร่
และความเมตตาต่อกันระหว่างสามีภรรยา (Abdu al-Nāṣir Tawfiq al-Aṭṭār. 1972.:216)

อัลลอฮ์ ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

﴿ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ
بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴾

(الرอม: 21)

ความว่า “และหนึ่งจากสัญญาณทั้งหลายของพระองค์คือ ทรงสร้าง
คู่ครองให้แก่พวกเจ้าจากตัวของพวกเจ้า เพื่อพวกเจ้าจะได้มีความสุข
อยู่กับนาง และทรงมีความรักใคร่และความเมตตาาระหว่างพวกเจ้า
แท้จริงในการนี้ แน่นนอนย่อมเป็นสัญญาณแก่หมู่ชนผู้ใคร่ครวญ”

(อิรรัม :21)

1.2.1.10 ภรรยาที่มีพฤติกรรมไม่เชื่อฟังสามี นักวิชาการมีความเห็นตรงกันว่า
ภรรยาที่ไม่เชื่อฟังสามีหรือทำให้สามีโกรธนั้นจะไม่มีสิทธิได้การแบ่งเวรค้ำแรมจากสามี
เช่นเดียวกันจะไม่มีสิทธิในเรื่องของนัฟเกาะฮ์ด้วย อัลลอฮ์ ได้กล่าวไว้ในอัลกุรอานว่า

﴿ اللّٰتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاصْرَبُوهُنَّ
فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيْلًا ... ﴾

(النساء : 34)

ความว่า “และบรรดาหญิงที่พวกเจ้าหวั่นเกรงในความคิดของนาง นั้น ก็จงกล่าวตักเตือนนางและทอดทิ้งนางไว้แต่ลำพังในที่นอน และ จงเขียนนาง แต่ถ้านางเชื่อฟังพวกเจ้าแล้ว ก็จงอย่าหาทางเอาเรื่องแก่นาง...”

(อันนิสาอ์ : 34)

1.2.1.11 สามีควรให้การอบรมสั่งสอนสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ภรรยา เช่น สอนตฟ สืออัลกุรอานด้วยการทำอะละเกาะฮ์อัลกุรอานเพื่อทำความเข้าใจคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ สอนการ แต่งกายที่ถูกต้องตามหลักการอิสลาม และอื่นๆที่เป็นความรู้ที่ยังประโยชน์แก่นาง สามารถนำพานางให้อยู่ในแนวทางของอิสลามและรอดพ้นจากไฟนรกได้ อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ
وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ
مَا يُؤْمَرُونَ ﴾

(التحریم : 6)

ความว่า “โอ้อับรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย จงคุ้มครองตัวของพวกเจ้าและ ครอบครัวของพวกเจ้าให้พ้นจากไฟนรก เพราะเชื้อเพลิงของมันคือ มนุษย์ และก้อนหิน มีมะลาอิกะฮ์ผู้แข็งแกร่งราวหาญคอยเฝ้ารักษามันอยู่ พวกเขาจะไม่ฝ่าฝืนอัลลอฮ์ในสิ่งที่พระองค์ทรงบัญชาแก่พวกเขา และพวกเขาจะปฏิบัติตามที่ถูกบัญชา”

(อัตตะฮะอิม:6)

1.2.1.12 สามีควรกวัดขันภรรยาในเรื่องการทำอิบาคะฮ์

สามีควรประดับประคองภรรยาให้ดำรงอยู่ในหลักการอิสลาม สนับสนุนนางให้ ทำความดี กวดขันให้ละหมาดตรงต่อเวลา และการปฏิบัติอิบาคะฮ์ต่าง ๆ อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสในอัล กุรอานว่า

﴿ وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا نَسْأَلُكَ رِزْقًا مَحْنُ نَزْرُوكَ
وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى ﴾

(طه : 132)

ความว่า “และเจ้าจงใช้ครอบครัวของเจ้าให้ทำละหมาด และจงอดทนในการปฏิบัติ เรามีได้ขอเครื่องยังชีพจากเจ้า เราต่างหากเป็นผู้ให้เครื่องยังชีพแก่เจ้า และมันปลายนั่นสำหรับผู้ที่มีความยำเกรง”

(ฏอฮา:132)

และพระองค์ได้ตรัสว่า

﴿ وَادُّكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا
نَبِيًّا ، وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا ﴾

(مریم : 54-55)

ความว่า “และจงกล่าวถึงเรื่องของอิสมาอีลที่อยู่ในคัมภีร์ แท้จริงเขาเป็นผู้ซื่อสัตย์ต่อสัญญา และเขาเป็นเราะสูล เป็นนบี, และเขาใช้หมู่ญาติของเขาให้ปฏิบัติละหมาดและจ่ายซะกาต และเขาเป็นที่โปรดปราน ณ ที่พระเจ้าของเขา”

(มัรยัม: 54-55)

1.2.1.13 ตามหลักการอิสลาม ผู้ชายคือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองดูแลและเลี้ยงดูผู้หญิงด้วยการแสวงหาสิ่งดีๆ และให้ความคุ้มครองแก่นางจากสิ่งชั่วร้ายและห่างไกลจากพิตนะฮ์ฮ์ อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

﴿ الرَّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا
أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَالصَّالِحَاتُ حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ
وَاللَّاتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَأَهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاصْرَبُوهُنَّ فَإِن
أَطَعْنَكَمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا ﴾

(النساء : 34)

ความว่า “บรรดาชายนั้น คือผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองเลี้ยงดูบรรดาหญิง เนื่องด้วยการที่อัลลอฮ์ได้ทรงให้บางคนของพวกเขาเหนือกว่าอีกบางคน และด้วยการที่พวกเขาได้จ่ายไปจากทรัพย์ของพวกเขา บรรดากุลสตรีนั้นคือผู้จงรักภักดี ผู้รักษาในทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ลับหลังสามี เนื่องด้วยสิ่งที่อัลลอฮ์ทรงรักษาไว้ และบรรดาหญิงที่พวกเขาหวั่นเกรงในความคิดของนางนั้น ก็จงกล่าวตักเตือนนางและทอดทิ้งนางไว้แต่ลำพังในที่นอน และจงเชยมนาง แต่ถ้านางเชื่อฟังพวกเขาแล้ว ก็จงอย่าหาทางเอาเรื่องแก่นาง แท้จริงอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงสูงส่งผู้ทรงเกรียงไกร”

(อันนิสาฮ์: 34)

1.2.1.14 สามีควรดูแลรกรายามป่วยไข้ เพราะชีวิตคู่จะเป็นชีวิตที่มีความสุขและอบอุ่น ถ้าทั้งสองชีวิตอยู่ร่วมกันด้วยความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน มีความเข้าใจต่อกัน และถ้อยทีถ้อยอาศัยกันเมื่อพบเจอความลำบาก

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

﴿ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا
وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ﴾

(النساء : 19)

ความว่า “และจงอยู่ร่วมกับพวกนางด้วยดี หากพวกเขาเกลียดพวกนางก็อาจเป็นไปได้ว่าการที่พวกเขาเกลียดสิ่งหนึ่งขณะเดียวกัน อัลลอฮ์ก็ทรงให้มีในสิ่งนั้นซึ่งความดีอันมากมาย”

(อันนิสาฮ์: 19)

1.2.2 อัลหะดีษ

จากการศึกษาหลักการ และบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการมีภรรยาหลายคนในอิสลามจากอัลหะดีษ พบว่ามีตัวบทที่สามารถสนับสนุน หรือเป็นหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หลายบทด้วยกัน

1.2.2.1 หะดีษสนับสนุนการมีภรรยาหลายคน

รายงานจากเศาะฮาบะฮฺ สอิด บิน ญบัยร رضي الله عنه กล่าวว่า

((عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ قَالَ : قَالَ لِي ابْنُ عَبَّاسٍ : هَلْ تَزَوَّجْتَ ؟ قُلْتُ : لا !! قَالَ : فَتَزَوَّجْ ؛ فَإِنَّ خَيْرَ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَكْثَرُهَا نِسَاءً))

(أخرجه البخاري : 5069)

ความว่า “อินนุอับบาสถามฉันว่า “แต่งงานรียัง?” ฉันตอบกลับไปว่า “ยัง”อินนุอับบาสจึงตอบกลับมว่า “จงแต่งงานเถิด แท้จริงแล้วผู้ที่ดีเลิศในประชาชาตินี้ คือผู้ที่มีภรรยาหลายคน”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy:5069)

1.2.2.2 เป็นที่รู้กันว่าการมีภรรยาหลายคนนั้นเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยก่อนอิสลาม คือ สมัยญาฮีลียะฮฺ แตกต่างกันตรงที่สมัยก่อนอิสลามนั้นไม่มีการจำกัดจำนวนภรรยา แต่เมื่ออิสลามมาถึง อัลลอฮฺจึงบัญญัติจำนวนที่จำกัดที่ท่านเราะสูล ﷺ ได้กล่าวไว้ในหะดีษมีอัยลาน

((عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، أَنَّ عَيْلَانَ بْنَ سَلَمَةَ الثَّقَفِيَّ ، أَسْلَمَ وَلَهُ عَشْرُ نِسْوَةٍ فِي الْجَاهِلِيَّةِ فَأَسْلَمَ مَعَهُ فَأَمَرَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَتَخَيَّرَ أَرْبَعًا مِنْهُنَّ .))

(أخرجه الترمذي : 1128)

ความว่า “มีอัยลาน บินสะละมะฮฺ อัยษะเกาะฟีฮฺ เพิ่งเข้ารับอิสลาม ในขณะที่เขามีภรรยาสิบคนอยู่ก่อนแล้ว และพวกนางทั้งหมดได้เข้ารับอิสลามพร้อมกับเขา ท่านเราะสูล ﷺ จึงสั่งให้เขาเลือกสี่คนจากพวกนางทั้งหมด”

(บันทึกโดย al-Tirmidhiy: 1128)

1.2.2.3 ท่านเราะสูล ﷺ มีความยุติธรรมต่อบรรดาภรรยาในทุกอย่างที่มองเห็นได้ แต่สิ่งที่ยืนยันว่าท่านนั้นไม่มีความสามารถจะควบคุมหัวใจในเรื่องความรักคือ หะดีษที่ท่านเราะสูล ﷺ ได้กล่าวขออภัยต่ออัลลอฮฺ ﷻ ว่า (al-Qurtubiy, 1964.:5/407)

((اللَّهُمَّ هَذَا قَسَمِي فِيمَا أَمْلِكُ ، فَلَا تَلْمِني فِيمَا تَمْلِكُ وَلَا أَمْلِكُ))

(أخرجه أبو داود : 2134)

ความว่า “โอ้อัลลอฮ์ นี่คือการแบ่งของข้าพระองค์ในสิ่งที่ข้าพระองค์มีอยู่ ดังนั้น โปรดอย่าได้ตำหนิข้าพระองค์เลยในการแบ่ง (ความรัก) ซึ่งมีแต่พระองค์เท่านั้นที่สามารถควบคุมได้”

(บันทึกโดย Abū Daūd: 2134)

1.2.2.4 Abdu al-Nāṣir Tawfiq al-Aṭṭār ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับความยุติธรรมระหว่างบรรดาภรรยา มีใจความว่า “กระทั่งอุลมะฮ์สะลัฟได้กล่าวรวมถึงการจุมพิตด้วยเช่นกัน” โดยใช้หลักฐานจากหะดีษญาบิร บิน ซัยด ได้กล่าวไว้ว่า

عن جابر بن زيد، أنه قال: ((كانت لي امرأتان فلقد كنت أعدل بينهما حتى أعد القبل))

(أخرجه ابن أبي شيبة : 4/387)

ความว่า “จากญาบิร บิน ซัยด ได้กล่าวว่า ฉันเคยมีภรรยาสองคน และฉันเป็นคนที่ยุติธรรมที่สุด แม้กระทั่งเรื่องของการจุมพิต”

(บันทึกโดย Ibn Abi Shaybah: 4/387)

1.2.2.5 บทลงโทษของผู้ที่ไม่มีความยุติธรรมต่อบรรดาภรรยา

หากผู้เป็นสามีไม่มีความยุติธรรมในเรื่องของค่าอุปการะเลี้ยงดู การปฏิสัมพันธ์ที่ดี เรื่องที่อยู่อาศัย หรือเรื่องการแบ่งเวรค่างแรม (ยกเว้นเรื่องความรักที่หลังจากมีความพยายามอย่างขยันขันแข็งในการให้ความยุติธรรมแล้ว) เขาก็จะมีความผิด ถูกสอบสวนและถูกลงโทษในโลกหน้าด้วยบทลงโทษที่สาสม ท่านเราะฮ์ลุส ได้กล่าวว่า

หลักฐานจากอัสสุนนะฮ์

((عن النبي صلى الله عليه وسلم قال : من كانت له امرأتان،

فَمَالَ إِلَى إِحْدَاهُمَا : جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَشِقُّهُ مائل))

(أخرجه أبو داود: 2133)

ความว่า “ผู้ใดมีภรรยา 2 คน แล้วเขาก็เอนเอียงไปยังหนึ่งในสองคน (ในอีกสำนวนหนึ่งระบุว่า แล้วเขาก็ไม่ให้ความเป็นธรรมระหว่างสองคนนั้น) ในวันกิยามะฮ์เขาผู้นั้นจะมาในสภาพที่หนึ่งในสองซีก (ของร่างกาย) ของเขาเอียงไป”

(บันทึกโดย Abū Daūd: 2133)

1.2.2.6 หารอมการเอนเอียงไปทางภรรยาคนใดคนหนึ่งในเรื่องที่สามีสสามารถควบคุมได้ เช่น การแบ่งเวลาดังแรม การให้คำอุปการะเลี้ยงดู ให้เครื่องอุปโภคและบริโภค การปฏิสัมพันธ์ที่ดี เป็นต้น โดยใช้หลักฐานสนับสนุนด้วยหะดีษ

((أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَمَّا كَانَ فِي مَرَضِهِ جَعَلَ يَدُورُ فِي نِسَائِهِ وَيَقُولُ: أَيُّنَا عَدَا؟ أَيُّنَا عَدَا جِرْصًا عَلَى بَيْتِ عَائِشَةَ. قَالَتْ عَائِشَةُ: فَلَمَّا كَانَ يُؤْمِي سَكَنَ))

(أخرجه البخاري:3774)

ความว่า: “ท่านเราะสูล ﷺ ขณะอยู่ในการป่วย ท่านได้เริ่มเปลี่ยนเวรไปอยู่กับบรรดาภรรยาของท่าน โดยท่านกล่าวว่า พรุ่งนี้ฉันจะอยู่ที่ไหน? พรุ่งนี้ฉันจะอยู่ที่ไหน? ท่านปรารถนาที่จะอยู่บ้านอาอิชะฮฺ , อาอิชะฮฺ ได้กล่าวว่า เมื่อเป็นวันของฉัน ท่านก็จะเงียบ(ไม่ถามอีกเลย)”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy:3774)

1.2.2.7 ความเท่าเทียมของการจ่ายค่าอุปการะในเรื่องของบริโภคระหว่างบรรดาภรรยา

ท่านเราะสูล ﷺ ได้กล่าวว่า

((أَنْ تَطْعَمَهَا إِذَا طَعِمْتَ ، وَتَكْسُوَهَا إِذَا اكْتَسَيْتَ ، أَوْ اكْتَسَبْتَ ، وَلَا تَضْرِبَ الْوَجْهَ ، وَلَا تُفَبِّخَ ، وَلَا تَهْجُرْ إِلَّا فِي الْبَيْتِ))

(رواه أبو داود: 2142)

ความว่า “ท่านจะต้องให้อาหารแก่นางเมื่อท่านรับประทานอาหารให้ เครื่องนุ่งห่มแก่นางเมื่อท่านสวมใส่เครื่องนุ่งห่ม อย่าตบหน้านางอย่าคำทอนาง และอย่าทิ้งนางไว้ลำพังนอกบ้าน”

(บันทึกโดย Abū Daūd: 2142)

ท่านเราะสูล ﷺ ยังได้กล่าวแก่สะอิด ว่า

((وَأَلَسْتُ تُنْفِقُ نَفَقَةً تَبْتَغِي بِهَا وَجْهَ اللَّهِ إِلَّا أُجِرْتَ بِهَا ، حَتَّى اللَّقْمَةَ يَجْعَلُهَا فِي فِي امْرَأَتِكَ))

(أخرجه البخاري : 5668)

ความว่า “และท่านมิได้จ่ายทรัพย์สินใด ๆ ที่หวังผลตอบแทน จากอัลลอฮ์ เว้นแต่ท่านจะได้รับผลบุญในการจ่ายนั้น แม้จะเป็นแค่ อาหารเพียงคำหนึ่งที่ท่านป้อนให้ภรรยาของท่าน”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy: 5668)

1.2.2.8 สามิจำเป็นต้องให้ค่าใช้จ่ายเลี้ยงดูแก่บุตรด้วยความเหมาะสมเพียงพอ ไม่ ฟุ่มเฟือยหรือตระหนี่จนเกินไป เพราะนั่นเป็นสิ่งที่จำเป็นที่บรรดาบุตรพึงได้รับ และไม่สมควรที่จะ แสดงความลำเอียงระหว่างบุตรที่ต่างมารดากัน

ท่านเราะฮ์ลุล ได้กล่าวว่า

((اتقوا الله، واعدلوا بين أولادكم))

(أخرجه البخاري : 2447)

ความว่า “พวกท่านจงอย่าเกรงอัลลอฮ์ และจงให้ความยุติธรรมระหว่าง ลูกๆของพวกท่าน”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy :2447)

1.2.2.9 นักวิชาการส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าอนุญาตให้ภรรยาคนใดคนหนึ่ง มอบคืนและวันที่เป็นสิทธิของนางให้กับภรรยาคนอื่นๆ ด้วยเงื่อนไขว่าสามีจะต้องเห็นด้วยกับนาง มีหะดีษรายงานโดยอาอิชะฮ์

((عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ سَوْدَةَ بِنْتَ زَيْنَبَ وَهَبَتْ يَوْمَها لِعَائِشَةَ وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقَسِّمُ يَوْمَها وَيَوْمَ سَوْدَةَ))

((أَخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ : 5212))

(أخرجه البخاري:5212)

ความหมาย “รายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮ์ว่า ท่านหญิงเสาะเคฮ์ฮ์ บินตุ ซัมอะฮ์ ได้มอบวัน(เวร)ของนางให้อาอิชะฮ์ และท่านเราะฮ์ลุล ได้แบ่งเวรให้กับอาอิชะฮ์ในวันของนางเองและวันของเสาะเคฮ์ฮ์ ด้วยเช่นกัน”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy:5212)

1.2.2.10 การมีเจตนาที่ดีในการปฏิสัมพันธ์ต่อบรรดาภรรยา

ผู้เป็นสามีควรมีความพยายามที่จะทำทุกวิถีทางเพื่อให้เกิดความยุติธรรมด้วย เจตนาที่ดี เพื่อให้ได้มาซึ่งความพึงพอใจของบรรดาภรรยาจนกระทั่งไม่ทำให้เกิดปัญหาหรือความ ขัดแย้งขึ้นภายในครอบครัวและสังคม และเพื่อให้ได้มาซึ่งความพึงพระทัยของอัลลอฮ์ ในที่สุด

อีกทั้งความดีที่ปฏิบัติต่อพวกนางนั้นควรจะมีควมสม่ำเสมอ ไม่ควรมีความคิดที่จะอธรรมต่อคนใดคนหนึ่งเพียงเพราะไม่พึงพอใจต่อนาง

ท่านเราะสูล ﷺ ได้กล่าวว่า

((لَا يَفْرَكُ مُؤْمِنٌ مُؤْمِنَةً إِنْ كَرِهَ مِنْهَا خُلُقًا رَضِيَ مِنْهَا آخَرَ))

(أُخْرَجَهُ الْمُسْلِمُ : 1469)

ความว่า “ชายผู้ศรัทธา (สามี) อย่าได้รังเกียจเคียดฉันทหญิงผู้ศรัทธา (ภรรยา) ถ้าหากเขาไม่ชอบลักษณะนิสัยข้อหนึ่งข้อใดในตัวนาง ก็อาจจะมิชอบข้ออื่นที่เขาชอบ”

(บันทึกโดย al-Muslim : 1469)

1.2.2.11 ผู้เป็นสามีควรมีความยินดีและเต็มใจในการทำและเอาใจใส่ภรรยาทุกคน และแน่นอนว่าทุกๆการงานนั้นอยู่ที่การเจตนา (นียะฮฺ) ท่านเราะสูล ﷺ ได้กล่าวว่า

((إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مِمَّا نَوَى فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَهِيَ حِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ لِدُنْيَا يُصِيبُهَا أَوْ امْرَأَةٍ يَنْكِحُهَا فَهِيَ حِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ))

(أُخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ : 1)

ความว่า “แท้จริงกิจการงานทั้งหลาย (ขึ้นอยู่กับ) กับการเจตนา และแท้จริงสำหรับทุกคนนั้น (คือ) สิ่งที่เขาได้มีเจตนาไว้ ดังนั้นผู้ใดซึ่งการอพยพของเขา (มีเจตนาเพื่อ) สู้อัลลอฮ์และเราะสูลของพระองค์ ดังนั้นการอพยพของเขานั้นไปสู่ (ความพึงพอใจพระทัยต่อ) อัลลอฮ์และเราะสูลของพระองค์ และผู้ใดซึ่งการอพยพของเขาเพื่อโลก (ทรัพย์สมบัติเงินทองหรือเพื่อความสุขทางโลกอย่างเดียว) หรือเพื่อผู้หญิงที่เขาจะแต่งงานด้วย ดังนั้นการอพยพของเขานั้น ไปสู่ที่เขาเป้าหมายไว้”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy:1)

1.2.2.12 สามียะต้องให้เกียรติภรรยาทุกคน

สามียะต้องให้เกียรติภรรยา ขึ้นชมต่อความดีของนาง เช่น การเป็นภรรยาที่ดีต่อสามียะ การดูแลรับใช้สามียะ การเลี้ยงดูอบรมลูกๆ เป็นต้น และควรมองข้ามความผิดพลาดของนาง ท่านเราะฮ์ลุล ๕ กล่าวว่

((خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي))

(أُحْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ: 4899)

ความว่ “ผู้ที่ประเสริฐที่สุดในหมู่พวกท่านคือผู้ที่ประเสริฐที่สุดต่อครอบครัวของเขา ส่วนฉันนั้นก็เป็นผู้ที่ประเสริฐที่สุดในหมู่พวกท่านต่อครอบครัวของฉัน”

(บันทึกโดย Abū Daūd: 4899)

1.2.2.13 มุอาวิยะฮ์ อิบน์ หัยยะฮ์ ได้ถามท่านเราะฮ์ลุล ๕ เกี่ยวกับสิทธิของภรรยาที่พึงได้รับจากสามียะ ท่านกล่าวว่

عن حكيم بن معاوية القشيري عن أبيه قال : ((قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! مَا حَقُّ زَوْجَةٍ أَحَدِنَا عَلَيْهِ ؟ قَالَ : أَنْ تُطْعِمَهَا إِذَا طَعِمْتَ ، وَتَكْسُوَهَا إِذَا اكْتَسَيْتَ ، أَوْ اكْتَسَبْتَ ، وَلَا تَضْرِبَ الْوَجْهَ ، وَلَا تُقْبِحَ ، وَلَا تَهْجُرْ إِلَّا فِي الْبَيْتِ))

(رواه أبو داود : 2142)

ความว่ “ท่านจะต้องให้อาหารแก่นางเมื่อท่านรับประทานอาหาร ให้เครื่องนุ่งห่มแก่นางเมื่อท่านสวมใส่เครื่องนุ่งห่ม อย่าตบหน้านาง อย่าคำทอนาง และอย่าทิ้งนางไว้ลำพังนอกรบ้าน”

(บันทึกโดย Abū Daūd: 2142)

1.2.2.14 สามียะต้องให้การดูแลสั่งสอนบุตรทุกคนที่ต่างมารดากัน

ท่านเราะฮ์ลุล ๕ ได้ระบุว่ การให้ความสำคัญแก่บุตรบางคนและละเลยอีกบางคน นั้น ถือเป็นการกระทำที่อธรรม ซึ่งเป็นการกระทำที่ต้องห้ามในอิสลาม

ท่านเราะฮะฮฺล ได้กล่าวว่

((عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ كُلُّكُمْ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ فَإِلِمَامٌ رَاعٍ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالرَّجُلُ فِي أَهْلِهِ رَاعٍ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالْمَرْأَةُ فِي بَيْتٍ زَوْجُهَا رَاعِيَةٌ وَهِيَ مَسْئُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا وَالْخَادِمُ فِي مَالِ سَيِّدِهِ رَاعٍ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ))

(أُخْرِجَهُ الْبُخَارِيُّ : 853)

ความว่ “ทุกคนในหมู่พวกท่านเป็นผู้รับผิดชอบ และทุกคนในหมู่พวกท่านต้องถูกสอบสวนต่อความรับผิดชอบของเขา ผู้ชายเป็นผู้รับผิดชอบต่อครอบครัวของเขา และต้องถูกสอบสวนในความรับผิดชอบของเขา”

(บันทึก โดย al-Bukhāriy:853)

1.2.3 หนังสือ

1.2.3.2 Abu Abdu al-Rahman (ابوعبدالرحمن) ได้รวบรวมคำพิตวาทของ Abdu al-Aziz Bin Abdullah Bin Baz (شيخ عبدالعزيز بن عبدالله بن باز) ที่ได้ตอบคำถามผ่านเวปไซด์ islamqa.info ซึ่งผู้เขียนได้รวบรวมเป็นเล่มหนังสือมีชื่อว่า “ความประเสริฐของการมีภรรยาหลายคน” (فضل تعدد الزوجات) ซึ่งในหนังสือเล่มนี้ได้แบ่งส่วนเป็นหัวข้อดังนี้

- 1) การมีภรรยาหลายคน
- 2) ข้อกล่าวหาของผู้ปฏิเสธการมีภรรยาหลายคน
- 3) ประเภทของกลุ่มคนที่ปฏิเสธการมีภรรยาหลายคน
- 4) หิกมะฮฺของการมีภรรยาหลายคนในอิสลาม
- 5) การแก้ไขปัญหของหญิงหม้ายและหญิงที่ถูกหย่าด้วยข้อบัญญัตินี้
- 6) บทส่งท้ายเป็นบทคัดเคื่อนบรรดาสตรีที่ปฏิเสธการมีภรรยาหลายคน

และคัดเคื่อนบรรดานุรุษให้มีความข้เกรงต่ออัลลอฮ์

1.2.3.3 Khalid Bin Abdu al-Rahman al-Jeraisiy (خالد بن عبدالرحمن الجريسي)

ได้เขียนหนังสือชื่อ “ความประเสริฐของการมีภรรยาหลายคน” (فضل تعدد الزوجات) หนังสือเล่มนี้โดยส่วนหนึ่งนั้นเป็นการรวบรวมคำพิตวาทของอูละมาอ์ที่เกี่ยวข้องกับการแต่งงานและการมีภรรยาหลายคน ประเภทของกลุ่มคนที่ปฏิเสธการมีภรรยาหลายคน ข้อกล่าวหาของผู้ปฏิเสธ

การมีภรรยาหลายคน ผลกระทบที่มาจากสื่อ คำรับรอง(เห็นด้วย)ของนักวิชาการตะวันตก คำรับรอง (เห็นด้วย)ของบรรดาสตรี หิกมะฮฺของการบัญญัติการมีภรรยาหลายคน การโต้ตอบต่อผู้ที่ต่อต้าน การแก้ไขปัญหาของหญิงหม้ายและหญิงที่ถูกหย่าด้วยข้อบัญญัตินี้ ความยุติธรรม ้วยหนุ่มกับการมี ภรรยาหลายคน และคำคัดค้านถึงบรรดาสตรี

หนังสือเล่มนี้มีความเด่นชัดในเรื่องของการสนับสนุนการมีภรรยาหลายคน เห็น ได้จากหัวข้อที่สนับสนุนให้ผู้ชายมีภรรยาหลายคนตั้งแต่้วยหนุ่ม และหัวข้อการ โน้มน้ำใจของ ผู้หญิงให้ยอมรับในบทบัญญัตินี้ ทั้งยังมีการสัมภาษณ์ครอบครัวของผู้ที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคน เป็นกรณีตัวอย่างด้วย

1.2.3.4 Muhammad Bin Musfir Bin Husayn al-Ṭawīl (محمد بن مسفر بن حسين الطويل) ได้เขียนหนังสือ “การมีภรรยาหลายคนในอิสลาม” (تعدد الزوجات في الإسلام) ซึ่ง ในหนังสือเล่มนี้ได้ครอบคลุมด้วยหัวข้อต่างๆดังนี้ การมีภรรยาหลายคนในอิสลาม การบัญญัติการ มีภรรยาหลายคนในอิสลาม เจื่อนใจของการมีภรรยาหลายคนในอิสลาม จำนวนที่อนุญาต การ จำหน่ายเกาะฮฺ ความยุติธรรมระหว่างบรรดาภรรยา เหตุผลของการมีภรรยาคนในอิสลาม และจุดยืน ของศัตวรรษอิสลามต่อการมีภรรยาหลายคน

1.2.3.5 Abdu' al-Nasir Tawfiq al-Atār (عبدالناصر توفيق العطار) ได้เขียน หนังสือ “การมีภรรยาหลายคนในมุมมองของศาสนา สังคมและกฎหมาย”(تعدد الزوجات من النواحي الدينية والاجتماعية والقانونية) หนังสือเล่มนี้ได้เรียบเรียงขึ้นมาเนื่องจากมีปัจจัยหลายๆด้านที่ทำให้ หัวข้อการมีภรรยาหลายคนนั้นเป็นหัวข้อที่มีข้อขัดแย้งมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านศาสนา ด้าน สังคม รวมไปถึงด้านเศรษฐกิจด้วย และทุกๆข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นล้วนมีฝ่ายตรงข้าม (ที่เห็นต่าง) กับผู้สนับสนุนของแต่ละฝ่าย ต่างฝ่ายก็มีหลักฐานมาสนับสนุนคำกล่าวอ้างของตนเพื่อให้มีน้ำหนัก มากขึ้น ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงกล่าวถึงทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกรณีการมีภรรยาหลายคน ซึ่งในส่วน แรกพูดถึงสาเหตุของการมีภรรยาหลายคนและปัญหาของการมีภรรยาหลายคน ในส่วนที่สอง เป็นการอธิบายถึงหุกมต่างๆของการมีภรรยาหลายคนในศาสนาที่มาจากฟากฟ้าคือ ศาสนาฮิว คริสต์และอิสลาม ในส่วนที่สามนั้นจะเป็นความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการมีภรรยาหลาย คนของประเทศอาหรับและกฎหมายของต่างชาติ พร้อมทั้งศึกษาเกี่ยวกับข้อจำกัดในการมีภรรยา หลายคน(เฉพาะกฎหมายในอียิปต์) ซึ่งผู้เขียนมีความหวังว่า หากเริ่มเผชิญหน้าเพื่อหารือเกี่ยวกับ ปัญหาที่ตั้งแต่นั้นนี้อาจจะทำให้การขัดแย้งในเรื่องการมีภรรยาหลายคนอาจจะสิ้นสุดลงได้ ณ. วัน ไດวันหนึ่งข้างหน้า

1.2.3.6 Abdu al-Tawwab Haykal (عبد التواب هيكل) ได้เรียบเรียงหนังสือ “การมีภรรยาหลายคนในอิสลามและหิกมะฮฺของการมีภรรยาหลายคนของท่านนบี ﷺ การลบล้างข้อสงสัยและโต้ตอบแนวคตินักบูรพาคดี” (تعدد الزوجات في الإسلام وحكمة التعدد في أزواج النبي ﷺ (دحض شبهات ورد مفتريات ﷺ) หนังสือนี้เขียนขึ้นมาเพื่อให้ผู้อ่านได้สังเกตเห็นถึงความสมบูรณ์ของชารีอะฮฺอิสลามและความรอบรู้ของผู้สร้าง อีกทั้งยังเป็นการตอบโต้นักบูรพาคดี ผู้ที่พยายามปกปิดความจริงที่ถูกต้องและให้ร้ายในเรื่องของบทบัญญัติการมีภรรยาหลายคนในอิสลามและกล่าวร้ายการมีภรรยาแก่คนของท่านเราะฮูล ﷺ

เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้มีดังนี้

- 1) ความหมายของครอบครัวในอิสลาม
- 2) หุกมของการมีภรรยาหลายคนในอิสลาม (รวมไปถึงทรรศนะต่างๆ ของอุละมาอ์)
- 3) อิสลามเป็นศาสนาแรกที่บัญญัติการมีภรรยาหลายคนหรือไม่
- 4) แรงจูงใจที่ทำให้ศาสนาอิสลามบัญญัติและอนุญาตให้มีภรรยาหลายคน
- 5) ชุบฮาดที่เกิดขึ้น โดยการใส่ความของนักบูรพาคดีเกี่ยวกับการมีภรรยาหลายคนในอิสลาม
- 6) หิกมะฮฺของการมีภรรยาหลายคนของท่านนบี ﷺ
- 7) โต้ตอบต่อคำกล่าวหาของนักบูรพาคดีที่มีต่อบทบัญญัติของการมีภรรยาหลายคนในอิสลาม

สรุปเนื้อหาโดยรวมของหนังสือเล่มนี้จะเน้นสร้างความเข้าใจของข้อเท็จจริงและมีเนื้อหาเพื่อโต้แย้งนักบูรพาคดีและศัทรูอิสลาม แต่ไม่ได้พูดถึงการนำไปใช้จริงของมุสลิม

1.2.3.7 Abdullah Nasih Elwan (عبد الله ناصح علوان) ได้เรียบเรียงหนังสือ “การมีภรรยาหลายคนในอิสลามและหิกมะฮฺของการมีภรรยาหลายคนของท่านนบี ﷺ” (تعدد الزوجات في الإسلام وحكمة تعدد زوجات النبي ﷺ) หนังสือเล่มนี้ได้ถูกเรียบเรียงขึ้นมาเพราะเป็นหัวข้อสำคัญที่ข้องเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและเป็นประเด็นปัญหาทางสังคม อีกทั้งหนังสือยังเป็นประโยชน์ในการป้องกันการโจมตีของศัทรูอิสลามที่พยายามจะกล่าวหาและสร้างความคลุมเครือเพื่อให้บทบัญญัติในข้อนี้เป็นที่สงสัยกลางแกลงใจจนนำไปสู่การปฏิเสธในที่สุด หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้เน้นในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบโดยรวมของการมีภรรยาหลายคนเพื่อการแก้ปัญหาสังคมและการแก้ปัญหาจำนวนผู้หญิงที่มีมากกว่าผู้ชาย และที่สำคัญในหนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการบัญญัติให้ท่านนบี ﷺ มีภรรยามากกว่าหนึ่งคน

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้เน้นในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบโดยรวมของการมีภรรยาหลายคนเพื่อการแก้ปัญหาสังคมและการแก้ปัญหาจำนวนผู้หญิงที่มีมากกว่าผู้ชาย แต่ผู้เขียนไม่ได้พูดถึงการนำไปใช้จริงของครอบครัวมุสลิมเพื่อการแก้ปัญหาสังคมจริง

1.2.3.8 Mustafa al-Siba'iyy (مصطفى السباعي) ได้เรียบเรียงหนังสือ “สตรีระหว่างกฎหมายอิสลามและกฎหมายบ้านเมือง” (المراة بين الفقه والقانون) หนังสือเล่มนี้ได้พูดถึงสิทธิของสตรีในประวัติศาสตร์ตั้งแต่ก่อนอิสลาม และสิทธิของสตรีในศาสนาอื่นๆ และทำที่ของอิสลามต่อสิทธิและความเท่าเทียมของสตรี รวมไปถึงบทบาทบัญญัติ หลักการและปัญหาของความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เช่น เรื่องการแต่งงาน การมีภรรยาหลายคน การหย่าและการหย่าชยา ฯลฯ ส่วนเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง คือหัวข้อการมีภรรยาหลายคน ซึ่งครอบคลุมประเด็นย่อยไว้หลายๆ ประเด็น เช่น ความจำเป็นของการมีภรรยามากกว่าหนึ่งคนในสังคม สาเหตุที่ทำให้ผู้ชายมีความจำเป็นจะต้องมีภรรยามากกว่าหนึ่งคน ความเท่าเทียมระหว่างบรรดาภรรยา หักมະฮุของการบัญญัติการมีภรรยามากกว่าหนึ่งคน บทบัญญัติการมีภรรยามากกว่าหนึ่งคนในอัลกุรอาน ความคิดเห็นของตะวันตกต่อเรื่องการมีภรรยาหลายคน ทศนคติที่ไม่ถูกต้องที่มีต่อการมีภรรยาหลายคน การมีภรรยา มากกว่าหนึ่งของมุสลิม ในปัจจุบัน การพยายามต่อต้านและจำกัดการมีภรรยาหลายคนในบางประเทศ ได้ตอบผู้ที่ต่อต้านกฎข้อบัญญัตินี้

1.2.3.9 Bunaydir Bin Muqbil al- Haysūniy (بنيدر بن مقبل الحيسوني) ได้เขียนหนังสือ “เชิญชวนสู่การมีภรรยาหลายคน” (دعوة الى تعدد الزوجات) หนังสือเล่มนี้ได้เขียนขึ้นมาเนื่องจากมีเหตุผลหลายประการด้วยกัน ส่วนหนึ่งคือ บุรุษเพศจำนวนมากมีความพร้อมหลายๆ ด้านในการมีภรรยาหลายคน จำนวนผู้หญิงมีมากกว่าจำนวนผู้ชาย และที่สำคัญนั้นเพราะมีกระแสการเชิญชวนให้ต่อต้านการมีภรรยาหลายคนอย่างรุนแรง ซึ่งมีความร้ายแรงกระทั่งมีการขินยอมของบรรดาภรรยาที่มีแนวคิดต่อต้านการมีภรรยาหลายคนให้สามีของพวกนางมีนางบำเรอได้เพื่อป้องกันไม่ให้สามีมีภรรยาหลายคนอย่างถูกต้องหนังสือเล่มนี้ได้พูดถึงการมีภรรยาหลายคนในประวัติศาสตร์ หลักฐานของการมีภรรยาหลายคนจากอัลกุรอานและฮัสนนะฮุ และพูดถึงคำชื่นชมของชาวคัมภีร์ต่อหิกมะฮุของการมีภรรยาหลายคนในอิสลาม ซึ่งมีความแตกต่างจากศาสนาของพวกเขา

1.2.3.10 Ahmad al-Huṣūṭīn (أحمد الحصين) ได้เขียนหนังสือ “เหตุใดถึงโจมตีการมีภรรยาหลายคน” (لماذا الهجوم على تعدد الزوجات) เรียบเรียงขึ้นมาเนื่องจากมีการพยายามของเหล่าศัตรูอิสลามในการให้ร้ายและปรักปรำในเรื่องของการมีภรรยาหลายคนในอิสลาม ซึ่งนับได้ว่าเป็นประเด็นสำคัญในการโจมตี โดยการใช้สื่อทุกด้านประกอบการโจมตี ไม่ว่าจะเป็นการสร้าง

การดูนลือเลือนการมีภรรยาหลายคนของท่านบี ﷺ ลงในหนังสือพิมพ์ หรือสร้างหนังสือเลือน ฯลฯ เพื่อหวังที่จะล้าสมองและสร้างความอคติต่อการมีภรรยาหลายคนในอิสลาม

ซึ่งความพยายามเหล่านี้บางครั้งมีมาจากคนต่างศาสนา บางครั้งก็มาจากมุสลิมที่รู้ข้อเท็จจริงของบทบัญญัตินี้ แต่พยายามหาหลักฐานและเหตุผลนำมาอ้างเพื่อห้ามการมีภรรยาหลายคน หนังสือเล่มนี้ได้พูดถึงประวัติศาสตร์ของการมีภรรยาหลายคนของชนชาติในอดีตของประเทศจีน อินเดีย เปอร์เซีย อียิปต์ โรม กรีก และพูดถึงประวัติศาสตร์ของการมีภรรยาหลายคนของชาวอาหรับก่อนอิสลาม การมีภรรยาหลายคนของชาวกัมภีร์(ยิว คริสต์และอิสลาม) การมีภรรยาหลายคนในอิสลาม หลักฐานการมีภรรยาหลายคนจากอัลกุรอานและฮัสนันนะฮฺและอิญญ์มาอ⁴ ความยุติธรรมระหว่างบรรดาภรรยา หิกมะฮฺของการมีภรรยาหลายคน และพูดถึงบรรดาภรรยาของท่านบี ﷺ กับหิกมะฮฺของการมีภรรยาหลายคนของท่านบี ﷺ

1.2.3.11 มุฮำหมัดซากิ เจ๊ะหะ ได้เขียนหนังสือ “บทบัญญัติเกี่ยวกับสตรีในอิสลาม” หนังสือเล่มนี้ได้ถูกเรียบเรียงขึ้นมาเพื่อศึกษาบทบัญญัติของอิสลามที่เกี่ยวข้องกับสตรีโดยเฉพาะ ซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสตรีในสังคม เช่น ครอบครัว เครื่องประดับ การไปมัสยิด เป็นต้น และศึกษาเกี่ยวกับสมรส การหย่า การแต่งงานกับสตรีชาวกัมภีร์ ส่วนเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง คือการกล่าวถึงการมีภรรยาหลายคนและปรากฏการณ์ของความเข้าใจผิด ซึ่งผู้เขียนได้พูดถึงข้อจำกัดของการมีภรรยาหลายคน เนื่องจากมีอุละมาอ์บางท่านได้ตีความอายะฮ์อัลกุรอานไม่ถูกต้อง (อายะฮ์ที่ 3 ของซูเราะฮ์อันนิสาอ์) และผู้เขียนยังได้พูดถึงวิธีการ(ของนักวิชาการ)สมัยใหม่ที่มีต่อการมีภรรยาหลายคนซึ่งพวกเขาได้อธิบายอัลกุรอานให้ตรงกับแนวทางที่พวกเขาต้องการให้เป็น แล้วนำไปเป็นเงื่อนไขทางกฎหมายสำหรับการมีภรรยาหลายคน และหนังสือเล่มนี้ยังพูดถึงการมีภรรยาหลายคนของผู้ที่ไม่ใช่มุสลิม และทัศนคติของผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมที่มีต่อการมีภรรยาหลายคน และทัศนคติของนักวิชาการมุสลิมะฮ์ต่อการมีภรรยาหลายคน

1.2.2 งานวิจัย

1.2.2.1 Hasan Subhayl al-Jamīliy (حسن سهيل الجميلي) ได้ทำวิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขากฎหมายอิสลาม มหาวิทยาลัย Saddam Li iidād al-Aimmah Wa al-khutobāa Wa al-Diiāh al-qādiyāh (كلية صدام لإعداد الأئمة والخطباء والدعاة القاضية) ประเทศอิรัก ศึกษาเรื่อง “การแบ่งส่วนระหว่างบรรดาภรรยาในกฎหมายอิสลาม” (القسم بين الزوجات في الشريعة الإسلامية) เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่ายังไม่เคยมีนักวิจัยคนไหนศึกษาในเรื่องนี้เป็น

⁴ อัลอิญญ์มาอฺ หมายถึง การเห็นพ้องกันของบรรดานักปราชญ์ทางศาสนาจากประชาชนชาติของท่านบีมุฮำหมัด ﷺ ในข้อบัญญัติทางศาสนา ภายหลังการเสียชีวิตของท่านบี ﷺ ในยุคใดยุคหนึ่ง

หัวข้อเจาะจงมาก่อนเลย ซึ่งผู้เขียนมองว่าเรื่องนี้มีความสำคัญมากต่ออุมมะฮฺอิสลาม เนื่องจากการมีภรรยาหลายคนนั้นเป็นที่อนุญาตในอิสลาม แต่คนส่วนใหญ่ไม่สามารถที่จะบริหารจัดการให้ถูกต้องได้ จึงทำให้เกิดช่องว่างเปิดโอกาสแก่ศรัทธอิสลามหรือผู้ที่ต่อต้านการมีภรรยาหลายคนปรักปรำหรือโจมตีอิสลามในทางเสียหายได้ ดังนั้นผู้เขียนจึงเลือกหัวข้อนี้ในการทำวิจัยปริญญาเอก เพื่อแสดงให้เห็นข้อดีภายใต้การบัญญัติของการมีภรรยาหลายคนในอิสลาม และเช่นเดียวกันเพื่อให้เป็นทางออกที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหาของชีวิตการแต่งงาน และบรรลุถึงความยุติธรรมระหว่างบรรดาภรรยา และสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยของขั้นตอนในการสร้างครอบครัวให้มีสุขและเป็นครอบครัวที่อยู่ในแนวทางของอิสลาม

1.2.2.2 รุดียะห์ หะ (2556) ได้ทำวิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ศึกษาเรื่อง“การบริหารจัดการในครอบครัวมุสลิมที่มีภรรยาหลายคนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี”เป็นลักษณะการวิจัยเชิงเอกสารและการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาครอบครัวในอิสลามและบทบัญญัติที่ว่าด้วยการมีภรรยาหลายคนจากอัลกุรอาน อัลหะดีษ หนังสือและตำราที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาการบริหารจัดการในครอบครัวมุสลิมที่มีภรรยาหลายคนจากสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ในสังคม โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลจากการลงพื้นที่ภาคสนาม และประยุกต์ใช้การวิจัยแนวปรากฏการณ์วิทยาเป็นเครื่องมือในการศึกษา เป็นลักษณะการวิจัยที่มุ่งทำความเข้าใจประสบการณ์ชีวิตที่บุคคลได้ประสบจากการเป็นส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์ บทสรุปของวิจัยชิ้นนี้ผู้เขียนได้ลงความเห็นไว้ว่า หากผู้ชายยุคปัจจุบันมีความจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนรับผิดชอบต่อการช่วยเหลือผู้หญิงในสังคมผ่านรูปแบบการแต่งงานจริงแล้ว สมควรที่จะต้องมี การตรวจสอบความพร้อมและความเหมาะสมในการมีภรรยาหลายคนจากองค์กรอิสลามระดับจังหวัดหรือภูมิภาค รวมไปถึงการมีเอกสารยินยอมจากภรรยาคนที่หนึ่งดังที่ปรากฏในกฎหมายประเทศมาเลเซีย

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาหลักการและหิกมะฮฺของการมีภรรยาหลายคนตามหลักกฎหมายอิสลาม

1.3.2 เพื่อศึกษาการนำไปใช้ของครอบครัวมุสลิมที่มีภรรยาหลายคนตามหลักกฎหมายอิสลามในจังหวัดนราธิวาส

1.3.3 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการที่ประสบความสำเร็จของการมีภรรยาหลายคนตามหลักกฎหมายอิสลาม

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1.4.1 สามารถเข้าใจหลักการและหิกมะฮุของการมีภรรยาหลายคนตามหลักกฎหมายอิสลาม

1.4.2 สามารถนำมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการของครอบครัวที่มีภรรยาหลายคนให้ถูกต้องสอดคล้องกับหลักกฎหมายอิสลาม

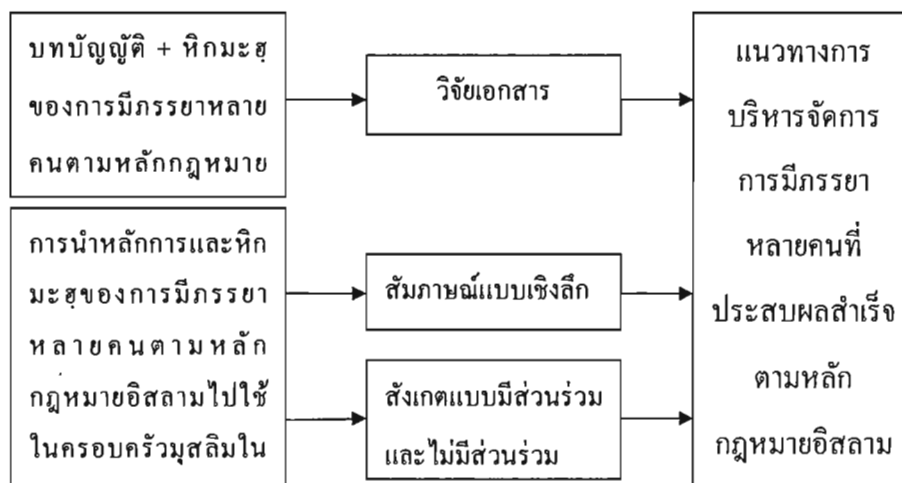
1.4.3 ผลวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างความเข้าใจแก่ผู้ที่ประสงค์จะมีภรรยามากกว่าหนึ่งคน หรือสำหรับผู้หญิงที่จะตัดสินใจเป็นภรรยาของชายที่มีภรรยาแล้ว และเพื่อเป็นแนวทางในการนำเสนอถึงความสมบูรณ์ของกฎหมายอิสลามในด้านการบัญญัติที่สามารถรองรับความจำเป็นของมนุษย์ได้ในทุกยุคทุกสมัย

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ด้านเนื้อหา: ผู้วิจัยศึกษาหลักการและหิกมะฮุของการมีภรรยาหลายคนตามหลักกฎหมายอิสลามและบทบัญญัติต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งจากอัลกุรอาน อัลหะดีษ ตำราฟิกฮ์ หนังสือวิทยานิพนธ์ บทความและเอกสารวิจัยจากหลายๆสถาบันทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

1.5.2 ด้านสถานที่: ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อศึกษาข้อมูลจริงจากผู้ให้ข้อมูลที่มาจากครอบครัวที่มีภรรยาหลายคนในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นลักษณะการวิจัยที่ทำความเข้าใจกับบุคคลที่มีประสบการณ์จริงจากการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น

1.5.3 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดพื้นฐานในการวิจัยเพื่อศึกษา“หิกมะฮุของการมีภรรยาหลายคนตามหลักกฎหมายอิสลาม และการนำไปใช้ของครอบครัวมุสลิมในจังหวัดนครราชสีมา”ดังนี้

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

1.6.1 แบบแผนการวิจัย : การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีวิจัยเอกสารและสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) พร้อมด้วยวิธีการสังเกต (observation)

1.6.2 แหล่งข้อมูล : ครอบครัวที่มีภรรยาหลายคนในจังหวัดนครราชสีมา โดยเลือกสัมภาษณ์ภรรยาคนใดคนหนึ่ง จากครอบครัวนั้นๆ จำนวนหกครอบครัว (ที่มีคุณลักษณะตามที่ผู้วิจัยกำหนด)

1.6.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย : แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสังเกต

1.6.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล : ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้วิธีการและขั้นตอนดังนี้

1.6.4.1 วิจัยเอกสาร : ผู้วิจัยได้รวบรวมอาชวะที่เกี่ยวกับการมีภรรยาหลายคนตามหลักกฎหมายอิสลามในคัมภีร์อัลกุรอาน และตัวบทอัลหะดีษที่เกี่ยวข้อง และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติและหิกมะฮ์ของการมีภรรยาหลายคนในอิสลาม พร้อมด้วยวรรณคดีต่างๆ ของอุลมาฮ์ รวมถึงงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหิกมะฮ์ของการมีภรรยาหลายคนในอิสลามด้วยเช่นกัน

ประเภทของเอกสารที่เลือก

1.6.4.1.1 เอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) มีดังนี้

1) คัมภีร์อัลกุรอาน และหนังสือตฟซีร์อัลกุรอาน เช่น al-Jāmi' Li Ahkām al-Qurān ของ al-Qurtubiy และ Tafsīr al-Jalālain ของ Jalālu al-Dīn Muhammad Bin Ahmad al-Mahallī - Jalālu al-Dīn Abdu al-Rahmān Bin Abī Bakr al-Sayūfī, และ Tafsīr al-Qurān al-Azīm ของ Ibn Kathīr เป็นต้น

2) หนังสืออัลหะดีษ เช่น Soḥīḥ al-Bukhariy, Muhammad Ibn Ismā'īl และ Soḥīḥ al-Muslim ของ Muslim และ Sunan Abi Daud ของ Abu Daūd เป็นต้น

3) หนังสือต่างๆ ของนักวิชาการอิสลามที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติและหิกมะฮ์ของการมีภรรยาหลายคนในอิสลาม เช่น Ta'addadu al-Zawjat Fi al-Islam Wa Hikmah Ta'addadu Fi al-Nabiy ของ Abdullah Nasih Elwan และ Faḍlu Ta'addadu al-Zawjat ของ Khālid al-Jeraisiy เป็นต้น

1.6.4.1.2 เอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources) มีดังนี้

1) เอกสาร วิทยานิพนธ์ วิจัย บทความ และวารสารที่เกี่ยวข้องกับหิกมะฮ์และหลักการของการมีภรรยาหลายคนในอิสลามทั้งในและต่างประเทศ เช่น al-Qasam Bayna al-Zawjāt Fi al-Sharī'ah al-Islamiyah ของ Hasan Suhayl al-Jamīliy เป็นต้น

2) หนังสือพจนานุกรมอธิบายศัพท์ เช่น Mu'ajam al-Wasīṭ เป็นต้น

1.6.4.2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

1.6.4.2.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย จากวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

1.6.4.2.2 คัดต่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลกับหนึ่งในภรรยาทั้งหมดของครอบครัวที่มีภรรยาหลายคนในจังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีคำถามเกี่ยวกับการนำหลักการที่เกี่ยวข้องกับการมีภรรยาหลายคนในอิสลาม ไปใช้ในครอบครัวลักษณะนี้ สัมภาษณ์แบบเชิงลึกเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงจากภรรยาคนใดคนหนึ่ง(ตามคุณลักษณะที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้)ในครอบครัวที่มีภรรยาหลายคน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) โดยการเลือกสัมภาษณ์ครอบครัวมุสลิมที่มีภรรยาหลายคนจำนวนหกครอบครัวเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือข้อเท็จจริงในการอยู่ร่วมกันของครอบครัวในลักษณะที่มีภรรยาหลายคนได้อย่างครอบคลุมในทุกรูปแบบ ผู้วิจัยจึงกำหนดครอบครัวที่มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างกันดังนี้

ลักษณะเด่นของครอบครัวที่มีภรรยาหลายคน ผู้วิจัยพิจารณาจาก :

- 1) มีความรู้ศาสนา
- 2) ฐานะทางเศรษฐกิจ (ดี,ปานกลาง,น้อย)
- 3) ฐานะทางสังคม (ผู้นำศาสนา)
- 4) แนวทางการอบรมสั่งสอนที่มีเอกลักษณ์

ซึ่งลักษณะที่แตกต่างดังกล่าวนี้จะส่งผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการภายในครอบครัวที่มีภรรยาหลายคนได้ และเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการบริหารจัดการครอบครัวที่ถูกต้องและประสบความสำเร็จมากที่สุด แล้วนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการครอบครัวที่มีภรรยาหลายคนให้ประสบความสำเร็จต่อไป

1.6.4.2.3 ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกต โดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม กล่าวคือ ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมด้วยการสร้างความสัมพันธ์ด้วยคำพูดที่ดีและการคลุกคลีอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ได้ความไว้วางใจจากผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อผู้วิจัยจะได้เข้าถึงมูลเชิงลึกได้ง่ายขึ้น ส่วนการสังเกตที่ไม่มีส่วนร่วมคือ ผู้วิจัยจะทำการสังเกตจากปฏิกิริยาของผู้ให้ข้อมูลในขณะที่กำลังให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย เช่น เมื่อสัมภาษณ์ถึงการแบ่งเวลาดังแรมของเธอ ผู้วิจัยสังเกตเห็นน้ำตาของเธอไหลออกมา ซึ่งจากปฏิกิริยาเหล่านี้สามารถที่จะบ่งบอกถึงสภาพความอารมณ์ที่มีต่อเธอได้

1.6.4.2.4 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยการนำข้อมูลดิบที่ได้จากการสัมภาษณ์ ถอดเทปมาแยกเป็นทีละครอบครัว แยกข้อมูลของแต่ละครอบครัวเป็นส่วนๆตามประเด็นข้อกฎหมาย และหลักการที่ได้จากการวิจัยเอกสาร แล้วนำมาวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น

ภายในกรอบคร่าวๆกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร เพื่อหาแนวทางการนำหลักการไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จอย่างแท้จริงต่อไป

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ ดังนี้

1.7.1 การอ้างอิงอัลกุรอาน ผู้วิจัยจะใช้การอ้างอิงโดยระบุชื่อซูเราะฮ์และลำดับอายะฮ์เช่น (อัล-บาคอเราะฮ์:25) หมายถึง ซูเราะฮ์อัลบาคอเราะฮ์ อายะฮ์ที่25

1.7.2 การอ้างอิงอัลหะดีษ ผู้วิจัยระบุชื่อผู้บันทึกหะดีษ และหมายเลขหะดีษ เช่น (บันทึกหะดีษโดย al-Bukhāriy: 100)

1.7.3 การแปลความหมายอายะฮ์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยผู้วิจัยยึดคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมายของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย ซึ่งจัดพิมพ์และเผยแพร่โดยกษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอานแห่งนครมาดีนะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย

1.7.4 การแปลคำราชนิพนธ์และเอกสารต่างๆที่เป็นภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะแปลความหมายโดยรวม และจะคงรักษาความหมายของข้อความเดิมอย่างสมบูรณ์ที่สุด

1.7.5 การปริวรรตอักษรอาหรับ – ไทย และ อาหรับ – อังกฤษ ผู้วิจัยจะใช้อักษรที่เทียบโดยวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และตารางปริวรรตอักษรของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกา

1.7.6 การอ้างอิงผู้วิจัยจะใช้การอ้างอิงแบบนาม – ปี (Author – Date) โดยระบุชื่อผู้แต่งปีที่พิมพ์ และเลขหน้าที่ใช้อ้างอิงในวงเล็บ (.....)

1.7.7 รูปแบบการพิมพ์งานวิจัย ผู้วิจัยใช้คู่มือการเขียนและการพิมพ์วิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาวิทาลัย ปี 2535 และคู่มือการวิจัยเพื่ออิสลามศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาวิทาลัย ปี 2548

1.7 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ ดังต่อไปนี้

1.8.1 หลังจากคำว่า “อัลลอฮ์” ใช้สัญลักษณ์ ﷻ อ่านว่าสูบฮานะฮฺวะตะอาลา เป็นคำสรรเสริญต่อเอกองค์อัลลอฮ์แปลว่า อัลลอฮ์ผู้มหัศจรรย์

1.8.2 หลังจากคำว่า “เราะฮูล” ใช้สัญลักษณ์ ﷺ อ่านว่า คีอิลลัลลอฮ์ อะลัยฮิ วะสัลลิมเป็นพรภาวนาที่ชาวมุสลิม กล่าวแก่ท่านนบีมุฮัมมัดซึ่งมีความหมายว่าขออัลลอฮ์โปรดประทานพรและความสันติสุขแก่ท่านด้วยเทอญ

1.8.3 ~~๕๕๕~~ อ่านว่าเราะฎัยลลอฮุอันฮุ เป็นพรภาวนาที่ชาวมุสลิมกล่าวแต่บรรดาเศาะหาบะฮ์แปลว่า ขออัลลอฮ์ ทรงยอมรับในตัวของเขาเถิด

1.8.4 ใช้วงเล็บดอกไม้﴿...﴾ ใช้สำหรับอายะฮ์อัลกุรอาน

1.8.5 ใช้วงเล็บคู่ ((...)) ใช้สำหรับตัวบทอัลหะดีษ

1.8.6 (.....) วงเล็บเดี่ยวจะใช้สำหรับการเขียนอ้างอิง และการอธิบายศัพท์ที่สำคัญ

1.8.7 “.....” อัญประกาศจะใช้สำหรับการแปลอัลกุรอาน อัลหะดีษ ชื่อหนังสือ และคำพูดของอุละมาอ์

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในส่วนนี้ผู้วิจัยให้ความหมายของคำเฉพาะ ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ เพื่ออธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจหัวข้อและเนื้อหามากยิ่งขึ้น

1.9.1 หิกมะฮ์ (حكمة) หมายถึง วิชาปัญญา, ผลดี, ประโยชน์

1.9.2 ภรรยาหลายคน หมายถึง การที่ชายคนหนึ่งแต่งงานกับหญิงมากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เกินสี่คน

1.9.3 กฎหมายอิสลาม (الفقه الإسلامي) หมายถึง หลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการมีภรรยาหลายคน

1.9.4 การนำไปใช้ หมายถึง การนำหลักการ หรือบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการมีภรรยาหลายคนในอิสลามไปใช้ในการบริหารจัดการครอบครัวมุสลิมที่มีภรรยาหลายคน

1.9.5 ครอบครัวมุสลิม หมายถึง ครอบครัวของมุสลิมที่มีภรรยาหลายคน ในพื้นที่จังหวัดที่ผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์